

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

Кірсанова В.В., к.е.н, доцент,
Зубенко В.

Одеський національний політехнічний університет м. Одеса

НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає інвестиційну діяльність як придбання та реалізацію тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [1, п.3]. За об'єктами вкладення капіталу(ресурсів) розподіляють реальні та фінансові інвестиції.

Фінансові інвестиції характеризують вкладення капіталу у різні фінансові інструменти інвестування, головним чином цінні папери, з метою отримання доходу. За чинним законодавством України: фінансова інвестиція — це господарська операція з придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Так відповідно до П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» фінансові інвестиції - активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора.[2]

Інвестування вільних коштів у фінансові інструменти передбачає різні цілі, головними з яких є: одержання в майбутньому доходу, перетворення вільних заощаджень на високоліквідні цінні папери, контроль над підприємством-емітентом тощо.

Реальні інвестиції характеризують вкладення капіталу у відтворення основних засобів, в нематеріальні активи, у приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інші об'єкти інвестування, пов'язані із здійсненням операційної діяльності підприємства, або з поліпшенням умов праці та побуту персоналу.[3, с.26]

Реальні інвестиції — це вкладення у виробничі фонди (основні і оборотні). [4, с.15] Переважно це вкладення в матеріальні активи - будівлі, обладнання, споруди і інші товарно-матеріальні цінності, а також нематеріальні активи (патенти, ліцензії, «ноу-хау», технічна, науково-практична, інструктивна, технологічна, проектно-кошторисна і інша документація), в приріст запасів товарно-матеріальних цінностей та інші об'єкти інвестування, що пов'язані із здійсненням операційної діяльності підприємства або поліпшення умов праці і побуту персоналу.

Фінансова звітність містить облікову інформацію, що створює підґрунтя для прийняття управлінських рішень щодо реальних інвестицій підприємства. У табл. 1 зосереджена інформація про капітальні інвестиції, необоротні активи, яка відображається у формах фінансової звітності.

Таблиця 1

Інформація про капітальні інвестиції, основні засоби та нематеріальні активи, що наведена у фінансової звітності

№ п/п	Показник	Звіт	Розділ	Рядок
1	Незавершені капітальні інвестиції	Баланс (форма № 1)	I.Необоротні активи	1005
2	Стан та рух нематеріальних активів: залишкова вартість первісна вартість накопичена амортизація	Баланс (форма № 1)	I.Необоротні активи	1000
				1001
				1002

Продовження таблиці 1

№ п/п	Показник	Звіт	Розділ	Рядок
3	Стан та рух основних засобів: залишкова вартість первісна вартість знос	Баланс (форма № 1)	I.Необоротні активи	1010 1011 1012
4	Інвестиційна нерухомість (справедлива вартість) або У випадку, якщо інвестиційна нерухомість обліковується за первісною вартістю : залишкова вартість первісна вартість знос інвестиційної нерухомості	Баланс (форма № 1)	I.Необоротні активи	1015 1015 1016 1017
5	Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	Баланс (форма № 1)	III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200
6	Інші довгострокові зобов'язання(у тому складі з фінансової оренди)	Баланс (форма № 1)	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення	1515
7	Довгострокові кредити банку (в частині фінансування капітальних вкладень)	Баланс (форма № 1)	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення	1510
8	Цільове фінансування	Баланс (форма № 1)	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення	1525
9	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Баланс (форма № 1)	IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700
10	Амортизація	Звіт про фінансові результати (форма № 2)	III. Елементи операційних витрат	2515
11	Надходження від реалізації необоротних активів	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3205
12	Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3235
13	Витрачання на придбання необоротних активів	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3260

Продовження таблиці 1

№ п/п	Показник	Звіт	Розділ	Рядок
14	Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності	3280
15	Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності	3365
16	Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття	Звіт про рух грошових коштів (непрямий метод) (форма № 3-н)	I. Рух коштів у результаті операційної діяльності	3523
17	Дооцінка (уцінка) необоротних активів (нетто результат переоцінки необоротних активів)	Звіт про власний капітал (форма №4)	Інший сукупний дохід за звітний період	4111
18	Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	Звіт про власний капітал (форма №4)	Розподіл прибутку	4220

Наведена інформація, що включає також додаткові статті, надає тільки загальне представлення про стан реального інвестування на підприємстві, його вартісний рух та обмежене коло джерел.

Разом з річною фінансовою звітністю всі підприємства подають Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5)[1, розділ II, п.1], які дозволяють більш конкретно характеризувати саме капітальні вкладення та їх засвоєння протягом звітного періоду.

У розділі III «Капітальні інвестиції» розкривається інформація про витрати підприємства на капітальне будівництво, придбання (виготовлення) об'єктів основних засобів та нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів та інших капітальних інвестицій. При цьому вартість об'єктів, отриманих безкоштовно і в якості внеску в статутний капітал, у складі капітальних інвестицій не відображається. У табл. 2 наведено порядок відображення інформації цьому розділі Приміток.

Таблиця 2

Інформаційний зміст Розділу III «Капітальні інвестиції» Приміток до фінансової звітності

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
Капітальне будівництво	280	<i>Оборот по дебету 151</i> Витрат на капітальне будівництво протягом року.	<i>Сальдо 151</i> Вартість незавершеного капітального будівництва.
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	<i>Оборот по дебету 152</i> Витрати на придбання або виготовлення основних засобів протягом року.	<i>Сальдо 152</i> Вартість основних засобів: 1)що придбані, але не введені до експлуатації, 2)що знаходяться у стадії виготовлення.

Продовження таблиці 2

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	<i>Оборот по дебету 153</i> Витрати на придбання або виготовлення інших необоротних матеріальних активів.	<i>Сальдо 153</i> Вартість інших необоротних матеріальних активів: 1)що придбані, але не введені до експлуатації, 2)що знаходяться у стадії виготовлення.
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	<i>Оборот по дебету 154</i> Витрати на придбання або створення нематеріальних активів.	<i>Сальдо 154</i> Вартість нематеріальних активів: 1)що придбані, але не введені до експлуатації, 2)що знаходяться у стадії створення.
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	<i>Оборот по дебету 155</i> Витрати на придбання або вирощування довгострокових біологічних активів	<i>Сальдо 155</i> Вартість довгострокових біологічних активів: 1)що придбані, але не введені до експлуатації, 2)що знаходяться у стадії вирощування.
Інші	330		
Разом		Сума строк 280÷330	Сума строк 280ч330
З рядка 340 гр.3* - капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість	341	В частині об'єктів інвестиційної нерухомості з обороту по Дебету 152	—
- фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій**	342	Оборот Дебет 152 – Кредит 95	
* Дані рядків наводяться довідково ** Фінансові витрати можуть бути включені в капітальні інвестиції у випадку створення на підприємстві кваліфікаційного активу за рахунок позикових коштів. Порядок капіталізації фінансових витрат визначає П(С)БО 31 та Методичні рекомендації № 1300			

Критичний огляд змісту Розділу III визначив відсутність інформації щодо:

- капітальних інвестицій, що були засвоєні протягом звітного року;
- напрямків витрат капітальних інвестицій за технологічною структурою.

На наш погляд, інформативність цього розділу значно зросла би у разі доповнення її показниками залишку капітальних інвестицій на початок року та вартості інвестицій, що були засвоєні протягом звітного періоду. Для такої реструктуризації форми не потрібно мати додаткових облікових групувань або перетворень. Крім того, така форма представлення інформації має бути узгоджена з першим та другим розділом Приміток.

Література

1. НП(С)БО 1«Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73[Електронний ресурс]. - Режим доступу<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

2. ПСБО № 13 «Фінансові інструменти» Наказ Міністерства фінансів України 30.11.2001 N 559 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Т.2 – 2-е изд. перераб. и доп. – К.:Эльга, Ника –Центр, 2004. – 624с.
4. Пересада А. А. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. А. Пересада, О. О. Смірнова, С. В. Онікієнко, О. О. Ляхова. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
5. Вдосконалення інституціонального забезпечення стратегічного інвестування в значущих видах економічної діяльності [Електронний ресурс] / О.І. Лайко // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 2 (7). – С. 171- 180. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.html>
6. Аналіз інвестиційної складової економічної безпеки України в умовах глобалізації та транснаціоналізації національної економіки [Електронний ресурс] / В.Ю. Єдинак // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 4 (9). – С. 93-100. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n4.html>.
7. Філіппова С.В., Балан О.С. Розділ 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття інвестиційних рішень в формуванні конкурентоспроможності регіону (стор. 199–233) в монографії: Формування конкурентоспроможності економіки регіону Українського Причорномор'я: [моногр.] / За редакцією академіка НАН України Б.В. Буркинського. – Одеса: Інститут проблем ринку та економіко–екологічних досліджень НАН України, 2012. – 492 с.